

Er zijn onder de lezers van Vrij en Blij zeker heel wat jongens die zich bezig houden met het verzamelen van postzegels. Ik denk dat haast alle jongens er wel eens mee begonnen zijn, maar de meesten het opgaven als ze er niet vlug genoeg mee opschoten. Postzegels verzamelen is een zaak van geduld en van volhouden.

Potgieter, een bekend schrijver uit de vorige eeuw, van wien jullie later nog wel eens wat zult lezen, vooral als je naar een H. B. S. of een kweekschool voor onderwijzers gaat, schreef eens: „Geduld en ijver, ernst en orde zijn vier dingen zonder welke niets goeds wordt tot stand gebracht.” En dat geldt wel in hooge mate voor een postzegelverzameling.

Van de geschiedenis en over het gebruik van den postzegel willen vooral de verzamelaars wel eens iets weten. Ik hoop dat hetgeen ze in deze bladzijden lezen zullen, hun weetgierigheid eenigermate bevredigen zal.

De geschiedenis van den postzegel begint met het jaar 1836, toen de Engelschman Rowland Hill, die vroeger onderwijzer geweest was, een boekje in het licht gaf over de vermindering van het briefport en de wijze waarop dit kon worden geïnd.

Het was een heel eenvoudig voorval dat Rowland Hill er toe bracht over dit onderwerp een boekje te schrijven. Hij was er n.l. getuige van dat een arme vrouw een brief werd bezorgd. Bevende strekte zij de hand uit naar den brief dien de postbode haar overreikte. Deze gaf haar dien in de hand en zij beschouwde hem met betraande oogen. Daarna kuste zij den brief hartstochtelijk, want zij herkende op het adres het schrift van haar kind.... Ten slotte gaf zij den brief ongeopend aan den besteller terug. Ze had geen geld om het verschuldigde port te betalen.

Rowland Hill was zoo getroffen door dit geval, dat hij naar den bode toeging en de twee shillings port betaalde, waarna hij de moeder den brief ter hand kon stellen. Deze betuigde haar dankbaarheid, kuste den brief nog eens, maar maakte hem niet open.

Eerst na het vertrek van den besteller verklaarde de vrouw, zichtbaar verlegen, den vriendelijken Rowland Hill, waarom ze den brief niet had geopend. Er staat, zoo vertelde ze, niets in; ik heb dat zoo met mijn zoon afgesproken, omdat ik te arm ben om het porto te betalen. Hij zendt mij zoo dikwijls mogelijk een gesloten enveloppe, de besteller brengt mij die; ik weiger ze, maar ik heb het geliefde schrift gezien, dat is mij genoeg, mijn kind leeft, hij vaart wel, hij denkt aan mij, en ik ben weer gerustgesteld. „Ach mijnheer, ik weet wel dat het eigenlijk bedrog is, en ik moest het ook niet doen, maar een moeder verlangt zoo naar bericht van haar kind.”

Door dit voorval ging Rowland Hill nadenken over de wenschelijkheid om het briefport te verminderen. En hij kwam tot de overtuiging dat door de toeneming van het aantal brieven de schade voor 's lands schatkist niet zoo bijzonder groot wezen zou.

In de dagen van Rowland Hill werd het port voor een brief, dat men naar verkiezing bij vooruitbetaling kon voldoen of door den geadresseerde kon laten betalen, berekend naar den afstand dien de brief moest afleggen. En dat was vaak een lastige, omslachtige berekening, vooral voor buitenlandsche brieven. Daar ging heel wat tijd mee verloren en maakte de aanstelling van vele ambtenaren noodig. En Rowland Hill kreeg de overtuiging dat er heel wat van het ontvangen geld in de zakken van de postmeesters kon verdwijnen zonder dat er ooit een haan naar kraaide.

In het boekje, waarover we reeds spraken, stelde Rowland Hill voor, dat het porto der brieven zou bepaald worden, niet meer naar den afstand waarover ze vervoerd werden maar naar hun gewicht, en wel zoo, dat men voor elken brief van een bepaald gewicht evenveel port vooruit zou betalen door middel van een postzegel, dien men op de enveloppe kon plakken en waardoor het werk der postbeambten heel wat zou worden vergemakkelijkt.

Het voorstel van Rowland Hill vond bijval; de Regeering besloot inderdaad een proef te nemen met een verlaagd posttarief: een stuiver voor een gewonen brief naar een der plaatsen in Engeland of zijn Koloniën.

In 't eerst moest het porto aan de loketten worden voldaan, maar dat gaf zoo'n gedrang dat men al spoedig er toe overging ook het voorstel van Hill te aanvaarden om gebruik te maken

van kleine etiketten, waarop men eenvoudig den beeldenaar afdrukte van den regeerenden vorst, zooals die ook voorkwam op de munten.

Den 6den Mei 1839 werden de postzegels voor 't eerst in omloop gebracht, een voorbeeld dat o.a. werd nagevolgd in 1843 door Brazilië, in 1847 door de Vereenigde Staten van Amerika, in 1849 door België en Frankrijk en in 1852 door ons land.

Deze zegels zijn, wat de hoofdgedachte aangaat, niet veranderd, alleen heeft men ze later aan de achterzijde met gom bestreken om het opplakken te vergemakkelijken en ging men in 1854 er toe over ze te perforeeren, d.i. de vellen te voorzien van de bekende kleine gaatjes, zoodat de postzegels niet meer behoefden te worden afgeknipt. Dit laatste veroorzaakte nogal eens onregelmatigheid en dus moeilijkheden.

Sedert 1874, het jaar waarin te Bern, de hoofdstad van Zwitserland, een vergadering van afgevaardigden werd gehouden om te beraadslagen over postzaken, is het gebruik van postzegels in omvang en belangrijkheid zeer toegenomen. Op die vergadering — conferentie werd ze genoemd — waren afgevaardigden uit alle landen van Europa, benevens uit Egypte, Aziatisch-Turkije en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Een van de voornaamste besluiten dier conferentie was dat voortaan de verschillende landen niet meer elkander zouden in rekening brengen wat ze verschuldigd waren voor het verder vervoeren van elkanders brieven. Men zou het er voor houden dat voor elk brief, die verzonden wordt er ook weer een werd ontvangen. Doordien nu elk land het bedrag, voor de opgeplakte postzegels ontvangen, mag behouden, betaalt men elkander met gesloten beurs.

Om deze en andere postzaken nauwkeurig te kunnen regelen werd op de conferentie te Bern de algemeene Post-Unie gesloten, waartoe thans bijna alle landen behooren.

Bij alle verschil tusschen de postzegels van de verschillende landen, bestaat er toch ook eenige, en wel een belangrijke, overeenkomst. Op voorstel van de Post-unie werd n.l. door alle landen, die bij haar zijn aangesloten voor de postzegels van 25 centimes ($12\frac{1}{2}$ cent) de blauwe, voor die van 10 centimes (5 cent) de roode en voor die van 5 centimes ($2\frac{1}{2}$ cent) de groene kleur aangenomen.

Het verzamelen van postzegels, en nu keeren we weer terug

tot ons uitgangspunt, heeft in de laatste jaren een verbazenden opgang gemaakt, vooral sedert gebleken is dat er goed geld mee is te verdienen. In een Engelsch tijdschrift werd onlangs verteld dat er in Europa meer dan 2000 postzegelhandelaars zijn die geheel en minstens nog tweemaal zooveel die gedeeltelijk hun bestaan vinden door den handel in gebruikte postzegels. Een bekend handelaar ging van zijn rente leven nadat hij 720 duizend gulden met dien handel had verdiend.

Menigeen gevoelt thans spijt, de aardige verzameling die hij in z'n jeugd bijeenbracht, misschien wel meer dan eens, te hebben weggedaan, als hij hoort hoe groote sommen voor oude zeldzame exemplaren worden betaald.

De waarde die op de zegels staat aangegeven is voor den verzamelaar van weinig beteekenis, het feit dat ze schaarsch zijn geeft er een waarde aan die onwillekeurig doet denken aan wat ik jullie in den vorigen jaargang vertelde over de hooge prijzen, die in 't midden der zeventiende eeuw betaald werden voor tulpenbollen.

De postzegels van een en twee stuivers van het eiland Mauritius, uitgegeven in 1847, zijn een paar voorbeelden van hetgeen sommige verzamelaars voor zoo'n nietig stukje papier willen betalen. Een Engelschman betaalde voor deze beide exemplaren 680 pond Sterling, d.i. meer dan 8000 gulden.

De hoogste prijs, die ooit voor een postzegel betaald werd, was f 22500. Die som werd in 1902 door het Duitsche postmuseum besteed voor den aankoop van een blauwen twee-stuiverspostzegel van Mauritius. In 1904 kocht de tegenwoordige Koning van Engeland, toen nog Prins van Wales een ander exemplaar van diezelfde zegels voor f 17400.

Een rijk Parijzenaar, Philip Ferrais, bezit een postzegelverzameling, waarvan de waarde geschat wordt op een waarde van 1¹/₄ miljoen gulden. Twee secretarissen, die elk een salaris hebben van bijna 5000 gulden per jaar, zijn aangesteld om te zorgen dat de verzameling wordt bijgehouden.

Een andere beroemde postzegelverzameling is in 't bezit van het Britsche museum te Londen. Ze werd oorspronkelijk bijeengebracht door het Engelsche parlamentslid Tapling, die bij zijn dood de verzameling, waaraan hij veel moeite en groote kosten besteed had, aan het museum vermaakte.

Van de „verzamel-woede” waarvan men met betrekking tot de postzegels wel spreken mag, hebben sommige regeeringen gebruik gemaakt om op een wel gemakkelijke maar toch minder eerlijke wijze hun inkomsten te vermeerderen. Ze lieten n.l. honderduizenden postzegels drukken die in plaats van werkelijk voor de verzending per post te worden gebruikt, rechtstreeks verkocht werden aan handelaars. En nauwelijks waren de nieuwe soorten een paar maanden oud of ze werden veranderd en de zaak kon opnieuw beginnen. Het gouvernement van Hawaiï heeft langen tijd op deze wijze groote winsten gemaakt.

Iets dergelijks, maar niet afkeurenswaardig, is een uitvinding van den laatsten tijd, n.l. de zoogenaamde gelegenheidspostzegels, die verschillende Regeeringen uitgeven bij de herdenking van belangrijke historische gebeurtenissen. De fraaie Amerikaansche postzegels uitgegeven in 1892 bij de herdenking van de ontdekking van Amerika, waren als ik me niet vergis de eerste in dit genre. De De Ruyter-postzegels en de Jubileum-postzegels van 1913, die in ons eigen land verschenen, zijn nog niet vergeten.

Een merkwaardigheid op dit gebied is zeker wel de geschiedenis van de Russische jubileum-postzegels, die werden uitgegeven toen het huis Romanof 400 jaar in Rusland had geregeerd en die de portretten van de Czaren en Czarina's uit dat huis vertoonden. Het drukken van die postzegels werd n.l. gestaakt, omdat de hooge ambtenaren beweerden dat er te kort werd gedaan aan den verschuldigten eerbied, indien de aangezichten der geheiligde Czaren door het opdrukken der poststempels zouden worden geschonden. In Petersburg en Moskou, waar de verkoop reeds begonnen was, moest daarmee worden opgehouden.

